

Sosu-skolernes anvendelse af midlerne fra trepartsaftalen til rekrutterings- og fastholdelsesindsatser

Slutevaluering



Indhold

1.	Indledning	3
2.	Sammenfatning af centrale pointer	6
3.	Øge tilgangen til uddannelserne (hovedområde 1)	8
4.	Fastholde eleverne i praktiktiden (hovedområde 2)	13
5.	Fokus på det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører (hovedområde 3)	24
6.	En del af skolernes samlede fastholdelsesarbejde	26

1. Indledning

I 2007 blev der som en del af trepartsaftalen afsat 40 millioner kr. til at styrke arbejdet med at øge tilgangen og reducere frafaldet på de grundlæggende sosu-uddannelser. Disse midler blev udbetalt til sosu-skolerne i perioden 2008-11. Denne rapport præsenterer resultaterne fra den afsluttende evaluering af, hvordan skolerne har anvendt midlerne.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) præsenterer i denne rapport resultaterne fra den afsluttende og samlede evaluering af sosu-skolernes udmøntning af midlerne fra trepartsaftalen. Evalueringen er gennemført for Ministeriet for Børn og Undervisning (MBU) og ligger i forlængelse af den midtvejsevaluering, som SOSU-Lederforeningen gennemførte i 2010.

Rapporten har to formål. Først og fremmest skal den bidrage til en samlet evaluering af sosu-skolernes brug af midlerne fra trepartsaftalen. Samtidig skal evalueringen bidrage til at kvalificere og inspirere det fremtidige arbejde med at styrke overgangen til og reducere frafaldet fra sosu-skolerne.

I rapporten introduceres indledningsvis trepartsaftalen og evalueringens metode, og derefter sammenfattes centrale resultater.

De efterfølgende kapitler beskriver skolernes generelle arbejde med fastholdelse og deres indsatser inden for de enkelte områder i aftalerammen.

Evalueringen bygger på telefoninterview med direktører eller andre ledelsesrepræsentanter fra alle sosu-skoler. Herudover belyses tre gode eksempler på initiativer til at styrke overgangen og reducere frafaldet på uddannelserne.

En særlig tak til alle sosu-skoler og personer, som har deltaget i interview i forbindelse med evalueringen, og som har delt deres erfaringer og overvejelser fra deres arbejde med os.

God læselyst.

OM TREPARTSAFTALEN

Med trepartsaftalen fra 2007 fik sosu-skolerne midler til indsatser for at øge tilgangen til uddannelserne, fastholde eleverne i praktiktiden og sætte fokus på det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører. Gennem interview med direktører eller ledelsesrepræsentanter på alle sosu-skoler kortlægger denne evaluering skolernes arbejde inden for de tre hovedområder.

I uddannelsessektoren er der fokus på at øge gennemførelsesgraden. Det er tilfældet af hensyn til de uddannelsessøgende, så de undgår de nederlag, som ofte vil være forbundet med frafald, men også for at sikre et højt uddannelsesniveau i samfundet og for at realisere målsætningen om, at 95 % af en ungdomsårgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse.

For at øge andelen af elever, der gennemfører en ungdomsuddannelse, er det nødvendigt både at fastholde eleverne på uddannelsen og at forbedre overgangen til uddannelserne, så de elever, der optages, både er kvalificerede til og motiverede for at gennemføre uddannelsen.

Særligt på erhvervsuddannelsesområdet har frafaldet været relativt stort, og på erhvervsskolerne er der et stort fokus på at øge gennemførelsesgraden. Bl.a. skal alle institutioner, der udbyder erhvervsuddannelser, udarbejde en årlig handlingsplan for øget gennemførelse. Som supplement til de generelle initiativer på erhvervsuddannelsesområdet blev det i trepartsaftalen aftalt at styrke sosu-skolernes arbejde med at øge tilgangen og reducere frafaldet, herunder at styrke praktikvejledningen (se boksen herunder).

OM MIDLERNE FRA TREPARTSAFTALEN

- Midlerne er en del af trepartsaftalen fra 2007 mellem regeringen, KL, Danske Regioner, LO og AC.
- Parterne var enige om behovet for at styrke uddannelsesinstitutionernes indsats for at øge tilgangen og reducere frafaldet, herunder at styrke praktikvejledningen på de grundlæggende sosu-uddannelser og den pædagogiske assistentuddannelse.
- Der blev i alt afsat 40 millioner kr. Midlerne er blevet udbetalt til sosu-skolerne i perioden 2008-11. I 2008 og 2009 blev der årligt uddelt 8 millioner kr., mens der i 2010 og 2011 årligt blev uddelt 12 millioner kr.
- Midlerne er blevet fordelt mellem alle skoler, der udbyder grundlæggende sosu-uddannelser, i forhold til skolernes årselevaktivitet.

Indsatser inden for tre hovedområder

Parterne bag trepartsaftalen vurderede, at der var behov for at styrke indsatsen for at øge tilgangen og reducere frafaldet, herunder at styrke praktikvejledningen, på de grundlæggende sosu-uddannelser og den pædagogiske assistentuddannelse.

Initiativet har givet skolerne midler til indsatser inden for tre hovedområder (se boksen herunder).

TRE HOVEDOMRÅDER

- **Hovedområde 1:** Initiativer, der bidrager til at øge tilgangen til uddannelserne, bl.a. gennem en bedre vejledningsindsats og et styrket samarbejde mellem sosu-skolerne og andre uddannelsesinstitutioner, herunder produktionsskoler, efter- og højskoler og UU-centre.
- **Hovedområde 2:** Initiativer, der bidrager til at fastholde eleverne i praktiktiden, bl.a. gennem et styrket samarbejde om bedre praktikvejledning mellem sosu-skoler, kommuner og regioner og lokale organisationer.
- **Hovedområde 3:** Initiativer, der sætter fokus på det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører af praktisk og personlig hjælp mv.

Midlerne kunne anvendes både til nye initiativer og til at supplere og understøtte igangværende tiltag. Hverken trepartsaftalen eller MBU har angivet forventninger eller krav til fordelingen af indsatser mellem de tre hovedområder.

Stor forskel på tildelingen af midler

Der blev afsat i alt 40 millioner kr. til initiativet, og midlerne er blevet fordelt mellem alle sosu-skolerne i forhold til deres årselevaktivitet. Dette har medført, at der er stor forskel på, hvor mange midler de enkelte skoler har modtaget. Den skole, der har modtaget mindst, har i løbet af de fire år fået udbetalt mindre end en halv million kr., mens den skole, der har modtaget flest midler, har modtaget over 5,5 millioner kr.

OM EVALUERINGEN

Formålet med evalueringen er at undersøge, hvordan sosu-skolerne har brugt midlerne fra trepartsaftalen, og at inspirere til det videre arbejde med at øge tilgangen og reducere frafaldet. Evalueringen bygger bl.a. på interview med direktører eller andre ledelsesrepræsentanter fra alle sosu-skoler.



Evalueringen har bestået af to aktiviteter: en kortlægning af, hvordan sosu-skolerne har anvendt midlerne, og en caseundersøgelse.

Kortlægning af brugen af midlerne

EVA har gennemført en kortlægning af, hvordan midlerne er blevet brugt, og hvilke erfaringer skolerne har fra de indsatser, som de har iværksat. Alle sosu-skoler har deltaget i denne del af undersøgelsen, hvor EVA har gennemført telefoninterview med direktøren eller en ledelsesrepræsentant fra hver skole. Interviewene blev gennemført i november-december 2011.

I telefoninterviewene blev skolerne bedt om at beskrive de indsatser, som helt eller delvist er blevet finansieret af midlerne, og vurdere udbyttet af indsatserne. Desuden blev skolerne bedt om at give gode råd til andre skoler på baggrund af deres erfaringer.

Inden interviewet fik interviewpersonerne tilsendt interviewguiden, og de blev bedt om at forberede deres svar og evt. indsamle relevant information fra andre personer.

Fokus på tre indsatser

Rapporten rummer tre konkrete cases som eksempler på, hvordan skolerne arbejder med at øge tilgangen og reducere frafaldet på uddannelserne. EVA har udvalgt de tre cases, fordi de eksemplificerer mange af de gode råd, som samlet set fremgår af evalueringen. Udvælgelsen er sket i dialog med MBU.

EVA har i forbindelse med hver af de tre cases gennemført tre interview og læst uddybende materiale om den konkrete indsats. De udvalgte interviewpersoner har hver især beskrevet og vurderet den udvalgte indsats, som EVA herefter har samlet i én casebeskrivelse. Interviewene blev gennemført i perioden januar-februar 2012.

Midtvejs- og slutevaluering

Der er gennemført to evalueringer af skolernes anvendelse af midlerne fra trepartsaftalen. SOSU-Lederforeningen gennemførte i 2010 en midtvejsevaluering efter de første to år, og denne rapport indeholder resultaterne fra den afsluttende evaluering.

De mange indsatser for at øge gennemførelsesgraden er i midtvejsevalueringen inddelt i otte kategorier. Denne slutevaluering bekræfter, at alle skolerne stadig har indsatser inden for disse otte kategorier. Desuden beskriver denne evaluering de typer af indsatser, der knytter sig mere snævert til de tre hovedområder i trepartsaftalen.

Evalueringen er gennemført af evalueringskonsulenterne Sanya Gertsen Pedersen (projektleder) og Pernille Hjermov.

Læs mere

Denne rapport og uddybende information om projektet kan hentes på projektets hjemmeside:

<http://www.eva.dk/projekter/2011/evaluering-af-sosu-skolers-anvendelse-af-rekrutterings-og-fastholdelsesmidler>

2. Sammenfatning af centrale pointer

Midlerne fra trepartsaftalen indgår i sosu-skolernes generelle arbejde for bedre fastholdelse og er primært anvendt til at videreføre og styrke eksisterende indsatser på skolerne. Evalueringen viser, at skolerne primært har indsatser inden for hovedområde 1 og 2, men det er vanskeligt helt præcist at afgøre, hvilke indsatser der er finansieret af midlerne. Dette kapitel indeholder en sammenfatning af rapportens centrale pointer, som uddybes i de efterfølgende kapitler.

Sosu-skolerne har en bred forståelse af, hvad der skal til for at sikre en bedre fastholdelse af elever, og der er på alle skolerne en lang række – meget forskellige – indsatser, der skal understøtte dette. Det konkluderer både midtvejsevalueringen og denne slutevaluering.

Denne evaluering viser, at sosu-skolerne har fokus på at tilrettelægge en samlet indsats, og at tiltagene derfor ofte hænger tæt sammen. Det betyder, at skolernes indsatser inden for de tre hovedområder, som trepartsmidlerne er givet til, ikke kan betragtes isoleret fra den enkelte skoles samlede fastholdelsesarbejde.

Midlerne anvendt til at videreføre og styrke eksisterende indsatser

Evalueringen viser, at skolerne generelt har anvendt midlerne til at styrke og videreføre eksisterende indsatser. I stedet for at iværksætte helt nye indsatser er midlerne altså primært anvendt til at støtte indsatser, som var sat i værk, og til at udvide eksisterende indsatser med fx ekstra timer til kontaktlærerne. Det medfører, at det er vanskeligt for skolerne præcist at udpege de indsatser, der er finansieret af trepartsmidlerne. Det var dog heller ikke et krav i forbindelse med udmøntningen af trepartsaftalen, at skolerne skulle dokumentere anvendelsen af midlerne. Det medfører desuden, at der i

evalueringen indgår indsatser, som er finansieret delvist af trepartsmidler og delvist af skolens andre midler.

Kvalificere overgangen i stedet for at øge tilgangen

Gennem trepartsaftalen har skolerne fået støtte til indsatser inden for tre hovedområder. Det første hovedområde fokuserer på initiativer, der bidrager til at øge tilgangen til uddannelserne.

Skolerne har i perioden øget deres optag af elever, og flere skoler har nu flere ansøgere end uddannelsespladser. Derfor har skolernes indsatser inden for dette område i høj grad koncentreret sig om at kvalificere overgangen til uddannelserne snarere end om at øge tilgangen. Dette for at sikre, at de bedst egnede bliver optaget, og at eleverne er godt forberedt på både skole- og praktikperioderne i uddannelsen.

Evalueringen viser, at skolerne har lagt særlig vægt på, at kommende elever har et kvalificeret grundlag for at vurdere, om uddannelsen er den rigtige for dem. Derfor har skolerne arbejdet med at styrke deres markedsføring og samarbejdet med UU-centrene og andre uddannelsesinstitutioner. Samarbejdet drejer sig om information til kommende elever om de forskellige uddannelsesstilbud, men også om – ved evt. frafald – at sikre, at eleverne kommer bedst muligt videre til en

anden uddannelse. Nogle skoler gennemfører desuden samtaler med alle ansøgere for at sikre, at eleverne ikke starter på en uddannelse, som det ikke er realistisk, at de kan gennemføre, og for at skolen og praktikstederne kan forberede sig bedst muligt på de kommende elever.

Skolernes erfaringer peger på, at det er en god ide at:

- Sikre, at kommende elever er velinformerede om krav og forventninger på uddannelserne. Dette kan fx styrkes ved at gennemføre et intro-arrangement for eleverne inden uddannelsesstart med mulighed for en individuel samtale med vejleder og fx elever.
- Gennemføre samtaler mellem elev, skole og praktiksted, inden eleven begynder på hovedforløbet. Dette kan bidrage til, at praktiksted og skole kender eleven og vedkommendes evt. behov for særlig støtte. Samtidig kan en samtale give eleven den nødvendige tryghed ved overgangen fra skole til praktiksted.
- Sætte eleven i centrum for samarbejdet med UU og andre ungdomsuddannelser for at sikre de bedst mulige betingelser for en god overgang og et evt. omvalg.
- Etablere kombinationsforløb i samarbejde med produktionsskolerne. Dette kan være med til at sikre en rolig og tryk overgang for nogle af de mest sårbare elever.

Samarbejde med praktikstederne intensiveret

Skolerne har anvendt størstedelen af trepartsmidlerne inden for det område, der drejer sig om at fastholde eleverne i praktiktiden.

Evalueringen peger på, at der i løbet af perioden er sket en intensivering og professionalisering af skolernes samarbejde med praktikstederne. I samarbejdet indgår nu en række aktiviteter for at fastholde eleverne under praktikken. Desuden har skolerne en række forskellige mødefora for repræsentanter fra skole og praktiksteder, hvor muligheder og udfordringer i arbejdet med at fastholde eleverne drøftes.

For at fastholde eleverne under praktikken arbejder skolerne med at sikre et bedre match mellem den enkelte elev og praktikstedet, forventningsafstemning før eleverne skal i praktik, særlig støtte til eleverne under praktikken, fx med besøg af kontaktlærere, og tilbud om ekstra kompetenceudvikling.

Skolernes erfaringer peger på, at det er en god ide at:

- Etablere nogle formaliserede samarbejdsfora med praktikstederne på alle niveauer for at sikre, at vejledningen i praksis bliver understøttet af det ledelsesmæssige strategiske samarbejde og

beslutninger om fx samlet kompetenceudvikling af vejlederne på skolen og på praktikstederne.

- Tydeliggøre roller og ansvarsfordeling i samarbejdet mellem skole og praktiksted. Dette arbejde kan tage udgangspunkt i en samlet kortlægning og analyse af skolens fastholdelsesinitiativer og i drøftelser i de mødefora, hvor samarbejdet er forankret. En skriftlig samarbejdsaftale mellem skole og praktiksted kan være med til at styrke en tydelig rollefordeling.
- Sætte eleven i centrum for samarbejdet mellem skole og praktiksted. Det kan betyde, at der i højere grad fokuseres på uddannelsesperspektivet i forbindelse med elevens praktikforløb frem for på et mere driftsorienteret perspektiv.

Kun enkelte private leverandører af praktikpladser

Det tredje og sidste område, som trepartsmidlerne er afsat til, fokuserer på det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører af praktisk og personlig hjælp mv.

Evalueringen viser, at 1 ud af 16 skoler har elever med uddannelsesaftaler med private leverandører. De andre skoler har været i dialog med enkelte private leverandører, men har ikke på nuværende tidspunkt elever i praktik hos private leverandører eller et egentlig formaliseret samarbejde om praktikpladser med disse leverandører. Ifølge skolerne er de private leverandører i praksis ikke til stede. Skolerne vurderer desuden, at de få private leverandører, der er, ikke har den nødvendige kapacitet og ikke kan tilbyde praktikforløb, der i tilstrækkelig grad dækker kompetencemålene for uddannelserne. Evalueringen viser desuden, at antallet af uddannelsesaftaler med private leverandører er endnu mindre end i 2006, hvor EVA evaluerede området.

Organisatorisk forankring af frafaldsindsatser

Samlet viser denne evaluering, at skolerne har iværksat mange forskellige indsatser og udviklet en lang række støttefunktioner, der alle skal øge gennemførelsesgraden. På mange skoler er der iværksat så mange tiltag, at der er opstået et behov for en særskilt koordinering og en mere tydelig beskrivelse af de forskellige indsatser.

De skoler, der har udarbejdet konkrete beskrivelser af støttefunktioner og allokere timer til at koordinere fastholdelsesarbejdet, vurderer, at både lærere og elever får et bedre overblik over de forskellige tilbud, der er på skolen. Samtidig kan en målrettet indsats for at beskrive og koordinere indsatser være med til at styrke den enkelte lærers bevidsthed om rollefordelingen mellem underviser og støttefunktioner. Flere skoler vurderer, at en styrket koordinering af frafaldsarbejdet kan bidrage til at undgå overlap og sammenfaldende indsatser.

3. Øge tilgangen til uddannelserne (hovedområde 1)

Sosu-skolerne har gennem trepartsaftalen fået støtte til indsatser inden for tre hovedområder. Det første hovedområde fokuserer på initiativer, der bidrager til at øge tilgangen til uddannelserne. Evalueringen viser, at skolernes indsatser inden for dette område drejer sig om at kvalificere overgangen til uddannelserne snarere end om at øge tilgangen.

Parterne bag trepartsaftalen ønskede at øge tilgangen til uddannelserne, og det er også sket. Tilgangen til skolerne er i perioden øget markant på både grundforløbet og hovedforløbet. Det viser en analyse af udviklingen i tilgangen, som den fremgår af skolernes handlingsplaner for øget gennemførelse i perioden 2008-11.

For skolerne samlet set gælder det, at de har fastholdt eller øget tilgangen til grundforløbet. På ni sosu-skoler er tilgangen i perioden øget med 25 % eller derover, og heraf har syv skoler øget tilgangen med over 50 %. På hovedforløbet er stigningen mindre markant. På otte skoler er tilgangen øget med mellem 1 % og 24 %, mens tilgangen på fire skoler er øget med 25 % eller derover. Andelen af elever, der overgår fra grundforløb til hovedforløb, har ligget på ca. 60 % i hele perioden, hvilket betyder, at antallet af elever, der overgår fra grundforløb til hovedforløb, samlet set også er steget.

Ønske om frit optag ikke opfyldt

Ikke blot er tilgangen øget i perioden, men der er også flere ansøgere end uddannelsespladser. SOSU-Lederforeningen peger i sin midtvejsevaluering på, at der i første halvdel af 2009 fx var 2,3 ansøgere per uddannelsesplads til sosu-hjælper-uddannelsen og 1,6 ansøgere per uddannelsesplads til sosu-assistent-

HOVEDOMRÅDE 1

Initiativer, der bidrager til at øge tilgangen til uddannelserne, bl.a. gennem en bedre vejledningsindsats og et styrket samarbejde mellem sosu-skoler og andre uddannelsesinstitutioner, herunder produktionsskoler, efter- og højskoler og UU-centre.

uddannelsen. Enkelte skoler optager dog alle ansøgere til trin 1.

Det betyder, at mange skoler afviser ansøgere, der ønsker at tage en sosu-uddannelse. Dette sker på trods af et mål i trepartsaftalen om at sikre frit optag og en praktikplads til alle elever på sosu-uddannelserne.

Evalueringen viser, at skolernes indsatser inden for hovedområde 1 i høj grad er koncentreret om at kvalificere overgangen til uddannelserne snarere end om at øge den. Dette sker for at sikre, at de bedst egnede bliver optaget, og at eleverne er forberedt så godt som muligt på både skolernes og praktikstedernes forventninger til dem.

Overordnet drejer skolernes indsats sig om at sikre, at potentielle elever på et kvalificeret grundlag kan vurdere, om en sosu-uddannelse er den rigtige for dem i forhold til andre ungdomsuddannelser.

Derfor arbejder sosu-skolerne med at styrke samarbejdet med UU-centrene og andre ungdomsuddannelsesinstitutioner og med at forbedre deres omdømme gennem bl.a. markedsføringskampagner.

Desuden gennemfører nogle skoler samtaler med ansøgerne, inden disse starter på uddannelsen, for at sikre, at eleverne er motiverede og kan gennemføre uddannelsen, men også for at sikre, at skolen og praktikstederne kan forberede evt. tilbud om særlig støtte.

Styrket samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner og UU

En del af skolerne har skabt et tæt samarbejde med UU-centrene for at sikre, at de unge, der søger om optagelse på skolen, har fået en præcis og korrekt vejledning. Evalueringen viser desuden, at nogle skoler har et udbygget samarbejde med en bred vifte af de andre ungdomsuddannelser, der ligger i samme område som sosu-skolen, og typisk også med produktionsskolerne. Samarbejdet er fx være tilrettelagt som konkrete møder mellem de involverede institutioner.

Samarbejdet har overordnet set to formål. For det første sikrer et godt og tæt samarbejde mellem ungdomsuddannelser, produktionsskoler og UU-centrene øger læreres og ledelsers kendskab til hinanden så de kan give eleverne en bredt forankret viden om alle eksisterende uddannelsesstilbud. Skolerne vurderer, at samarbejdet er med til at sikre, at eleverne får mulighed for at træffe deres uddannelsesvalg på så realistisk og oplyst et grundlag som muligt.

For det andet peger skolerne på, at et godt samarbejde med UU-centrene og andre ungdomsuddannelser i forbindelse med frafald kan være med til at sikre, at eleverne kommer bedst muligt videre til en anden uddannelse, fordi skolerne nemt kan indgå konkrete aftaler om, hvordan den enkelte elev bliver modtaget, kan sikre, at der er en it-rygsæk, hvis der er behov for det, osv. Garantiskolen i Silkeborg er et eksempel på et tæt samarbejde mellem sosu-skolen, det lokale UU-center, de andre ungdomsuddannelser i byen, produktionshøjskolen og kommunen (se case A).

UU BESØGER ELEVERNE I DE FØRSTE UGER

Social- og Sundhedsskolen Syd har indgået et samarbejde med det lokale UU-center. Det betyder bl.a., at en UU-vejleder besøger skolen i løbet af de første uger af grundforløbet. Vejlederen tager hurtigt kontakt til de elever, der ikke møder op på skolen, og er samtidig til stede for at svare på spørgsmål fra elever og lærere. Samarbejdet har betydet, at lærerne på skolen er mere opmærksomme på de elever, der har behov for særlig støtte eller alternative tilbud. Desuden får eleverne hurtigere den støtte, de har brug for.

Evalueringen viser også, at skolerne i perioden har arbejdet på at skabe en tættere relation til særligt produktionsskolerne ved at oprette kombinationsforløb, hvor elever fra produktionsskolerne i en del af undervisningstiden opholder sig på sosu-skolen. Eleverne fra produktionsskolen deltager i undervisningen sammen med andre grundforløbs elever, og eleverne i disse kombinationsforløb får på den måde mulighed for at afklare, om sosu-uddannelserne er noget for dem. Lærerne på produktionsskolerne får desuden et bedre kendskab til sosu-uddannelserne og kan dermed bedre vejlede produktionsskoleeleverne om valg af uddannelse.

Ifølge de skoler, der modtager mange elever i kombinationsforløb, er mange af disse elever efterfølgende startet på sosu-skolen. Samlet set vurderer de skoler, der har et stort fokus på at skabe kombinationsforløb, at der kommer flere elever fra produktionsskolerne, og at eleverne i overgangen er mere trygge og derfor kommer godt i gang med grundforløbet.

ÅBENT HUS HVER MÅNED

Ungdomsuddannelserne i Herning har etableret et samarbejde, som bl.a. indeholder åbent hus den sidste dag i måneden på alle ungdomsuddannelser. Det giver kommende elever mulighed for at besøge forskellige uddannelser på samme dag. På Social & SundhedsSkolen, Herning kan de kommende elever tale med en vejleder, se video om de forskellige uddannelser på skolen og møde elever fra uddannelserne. Skolen vurderer, at der er en tilfredsstillende søgning til arrangementerne.

Fokus på markedsføring

Evalueringen viser, at skolerne er optagede af generelt at styrke kendskabet til sosu-uddannelserne og forbedre uddannelsernes omdømme blandt kommende elever og blandt befolkningen generelt. Arbejdet for at styrke uddannelsernes omdømme understøtter målet om at øge tilgangen til uddannelserne.

Evalueringen viser, at flere skoler har arbejdet med deres markedsføring. Skolerne ønsker at have en appellerende og overskuelig hjemmeside. Skolerne bruger også andre medier som fx video til at formidle, hvordan det er at tage en sosu-uddannelse. Derudover deltager skolerne i uddannelsesmesser, hvor der er mulighed for direkte dialog med potentielle elever og evt. deres forældre.

En skole har gennemført en reklamekampagne på byens busser for at nå en endnu bredere målgruppe. Skolen fortæller, at kampagnen ud over at gøre opmærksom på, hvad en sosu-uddannelse er, var med til at styrke lærernes identitet som medarbejdere.

Samtaler med eleverne inden uddannelsesstart

En række skoler gennemfører samtaler med alle elever, inden de starter på uddannelsen. Nogle skoler holder samtaler med alle eller udvalgte elever, inden de starter på grundforløbet, og nogle gør det også, inden eleverne begynder på hovedforløbet. Social- og Sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg gennemfører eksempelvis optagelsessamtaler med alle ansøgere til hovedforløbene. Optagelsessamtaler til trin 1 er beskrevet i case B.

Evalueringen viser, at samtalerne i særlig grad fokuserer på at afdække elevernes motivation for at starte på uddannelsen og elevernes evt. behov for særlig støtte. Det drejer sig om at sikre, at eleverne ikke starter på en uddannelse, hvis det ikke er realistisk, at de kan gennemføre uddannelsen, eller hvis de ikke er motiverede. Herudover skal samtalerne sikre, at skolen og praktikstederne kan forberede sig bedst muligt og matche eleverne med et egnet praktiksted eller en egnet praktikvejleder.

INTRO FOR ALLE KOMMENDE ELEVER

Randers Social- og Sundhedsskole har gode erfaringer med at indkalde alle kommende grundforløbs elever til en række intro-arrangementer på skolen i midten af maj. Her får de kommende elever information om uddannelsen, og eleverne har individuelle samtaler med en vejleder om deres forventninger til det at starte på grundforløbet og deres evt. behov for særlig støtte. Ifølge skolen giver intro-arrangementerne eleverne en bedre forståelse af uddannelsen, inden de starter, og skolen har god mulighed for at forberede særlig støtte, fx it-rygsække til de elever, der har behov for det.

Garantiskolen i Silkeborg

Garantiskolen i Silkeborg er et samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne i byen og kommunen. Er en elev først optaget på en af skolerne i samarbejdet, garanterer skolerne at hjælpe, hvis eleven ønsker at skifte uddannelse eller har brug for særlig støtte for at gennemføre uddannelsen.

I Garantiskolesamarbejdet indgår alle ungdomsuddannelser i byen – herunder Social- og Sundhedsskolen i Silkeborg, de øvrige erhvervsskoler og de gymnasiale uddannelser – Silkeborg Produktionshøjskole, det lokale HF og VUC, samt UU som repræsentant for kommunen.

Ifølge Garantiskolesamarbejdets strategi er formålet med samarbejdet at: "Unge, der ønsker at tage en ungdomsuddannelse, sikres mulighed for at gennemføre ved hjælp af et tæt og koordineret samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne".

Deltagerne i Garantiskolesamarbejdet samarbejder om forskellige aktiviteter. Centralt er fire fælles møder årligt, fælles udviklingsprojekter og en løbende kontakt og udveksling af elever. Samarbejdet giver mulighed for at dele erfaringer med skift og overgange på tværs af skolerne.

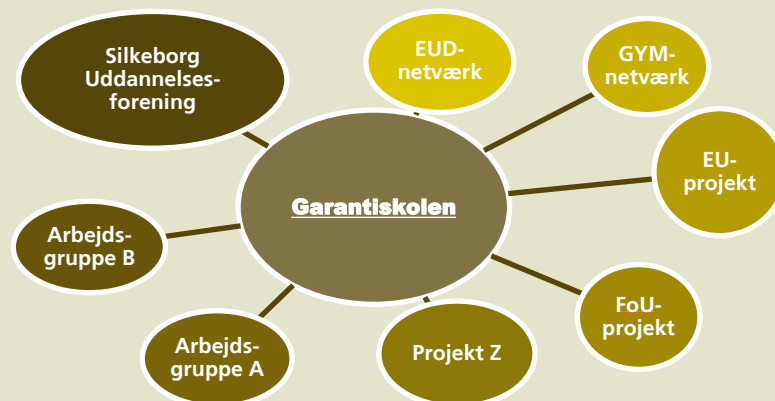
"Nogle vælger Marguerittruten"

Den løbende kontakt og udveksling af elever er central i Garantiskolesamarbejdet. Nogle elever tager ikke den lige vej igennem deres ungdomsuddannelse, men vælger "Marguerittruten", hvor de gør holdt på flere skoler på vejen mod en uddannelse, fortæller uddannelseschef på Social- og Sundhedsskolen i Silkeborg Doris Jensen.

Eksempelvis kommer Garantiskolesamarbejdet på banen, når en kontaktlærer vurderer, at en elev har risiko for at falde fra. Skolens kontaktlærer og vejleder holder et møde med eleven, hvor elevens situation bliver diskuteret. Måske vil eleven gerne blive på uddannelsen, men har brug for at udvikle sine personlige og sociale kompetencer. Vejlederen tager så fx kontakt til produktionshøjskolen efter mødet, hvis eleven der kan opnå de kompetencer, der skal til for at kunne gennemføre sin uddannelse. Eleven kan så begynde på et forløb på produktionshøjskolen som såkaldt forlagt undervisning uden at blive meldt ud af sosu-skolen.

Mødet kan fx også afklare, at eleven ønsker at skifte og så kan vejlederen tage kontakt til andre ungdomsuddannelser i byen for at få eleven optaget der. Den løbende dialog mellem vejledere på tværs af skoler om frafaldstruede elever er central i Garantiskolesamarbejdet.

Viceforstander Marianne Fenger fra Silkeborg Produktionshøjskole understreger, at eleven ikke må opleve et nederlag ved at stoppe på en uddannelse, men skal opleve et sammenhængende forløb, hvor han eller hun ikke slippes af den ene skole, før der er udarbejdet en ny uddannelsesplan og aftalt start på en anden skole. Derfor er alle skoler i samarbejdet også opmærksomme på, at elever, der skifter uddannelse, skal kunne optages fra dag til dag for at undgå, at de når at "blive fanget derhjemme mellem madrassen og dynen", som hun formulerer det. På Silkeborg Produktionshøjskole er nogle pladser friholdt til Garantiskoleelever, og Marianne Fenger vurderer, at Silkeborg Produktionshøjskole årligt modtager 40-50 elever som del af Garantiskolesamarbejdet.



Gennemførelsesgraden lidt over landsgennemsnit

Et centralt mål i Garantiskolesamarbejdet er at sikre, at frafald bliver til omvalg. De interviewede vurderer alle samarbejdet meget positivt. Erik Rohde, leder af UU Silkeborg, fortæller, at statistikken viser, at gennemførelsesgraden i Silkeborg ligger lidt over landsgennemsnittet, men understreger, at der stadig er udfordringer forbundet med at reducere frafaldet. Men samarbejdet har netop sat fokus på, at det ikke er den enkelte skoles gennemførelsesprocent som er det vigtigste, men at det er nødvendigt at have et stærkt institutionssamarbejde for at opfylde 95 %-målsætningen – og at dét er det primære fokus i Garantiskolesamarbejdet.

Et smidigt samarbejde mellem institutionerne

I Garantiskolesamarbejdet deltager både ledelsesrepræsentanter og vejledere fra hver institution. De interviewede fremhæver, at der i samarbejdet derfor hurtigt både kan tages beslutninger på institutionernes vegne og indgås konkrete aftaler om at følge op på og implementere beslutningerne gennem vejlederne.

Der er ingen formand og intet sekretariat for Garantiskolen. Deltagerne deler opgaverne mellem sig og arrangerer møderne på skift. Denne styreform er løbende blevet drøftet, fortæller de interviewede, men man er enig om, at den høje grad af involvering og det fælles ejerskab er vigtigt for samarbejdet, og derfor fortsætter den demokratiske styreform.

Elever, der er frafaldstruede, har måske valgt en forkert uddannelse, men nogle har også udfordringer som misbrug, kriminalitet eller svære sociale forhold. Derfor indgår de offentlige myndigheder også i Garantiskolesamarbejdet.

Også andre fora i byen

Ud over Garantiskolesamarbejdet er der andre samarbejdsfora i byen. På strategisk niveau er der Silkeborg Uddannelsesforening, som blev stiftet i 2009. Her mødes kommunens øverste ledelse og alle de institutioner i kommunen, som uddanner unge. Det er – ud over institutionerne fra Garantiskolesamarbejdet – efterskoler, højskoler, aftenskoler og videregående uddannelser. Foreningen fokuserer på at fastholde og udvikle uddannelserne i byen, tiltrække nye uddannelser og tage initiativer til at gøre Silkeborg til en attraktiv uddannelsesby gennem initiativer, der omhandler fx bolig, transport og kulturelle arrangementer.

Som supplement til Garantiskolen samarbejder forskellige netværk om særlige fælles problemstillinger. Der findes fx et EUD-netværk og et netværk for de gymnasiale uddannelser. EUD-netværket mødes tre-fire gange om året og fokuserer meget konkret på de elever, som har skiftet mellem erhvervsuddannelserne, og på at styrke disse overgange.

Udveksling af elever går lige op

De interviewede understreger, at omdrejningspunktet for samarbejdet er et fælles mål om, at de unge får en uddannelse – og så er det ikke så vigtigt, om det er på den ene eller den anden skole.

Skolerne betaler selv for deres deltagelse i samarbejdet og har samarbejdsaftaler med hinanden om bl.a. refusion i forbindelse med kombinationsforløb. Eksempelvis betaler Social- og Sundhedsskolen i Silkeborg for en elev i et kombinationsforløb på produktionshøjskolen. Marianne Fenger fra Silkeborg Produktionshøjskole fortæller, at udvekslingen går nogenlunde lige op; sidste år modtog skolen elever fra andre skoler, som den fik midler for, men samtidig betalte den nogenlunde samme beløb for elever, som den havde på de andre skoler.

4. Fastholde eleverne i praktiktiden (hovedområde 2)

Sosu-skolerne har anvendt størstedelen af trepartsmidlerne på aktiviteter inden for hovedområde 2, der drejer sig om at fastholde eleverne i praktiktiden. Skolernes indsatser involverer eleverne og praktikstederne, og desuden arbejder flere skoler med at forankre samarbejdet med praktikstederne i forskellige formaliserede mødefora.

Evalueringen peger på, at der er sket en intensivering og professionalisering af skolernes samarbejde med praktikstederne om at fastholde eleverne. Kortlægningen viser, at samarbejdet består af en række konkrete aktiviteter.

Desuden har skolerne etableret forskellige mødefora, hvor repræsentanter fra skole og praktiksteder drøfter muligheder og udfordringer i arbejdet med at fastholde eleverne.

Dette kapitel beskriver dels de konkrete indsatser, dels de mødefora, der er med til at sikre en forankring af samarbejdet mellem skole og praktiksteder.

HOVEDOMRÅDE 2

Fastholde eleverne i praktiktiden, bl.a. gennem et styrket samarbejde om bedre praktikvejledning mellem sosu-skoler, kommuner og regioner og lokale organisationer.

Aktiviteter for at fastholde elever under praktikken

De konkrete aktiviteter, som skolerne har iværksat for midlerne, falder inden for en række forskellige kategorier. Disse kategorier, som fremgår af oversigten på næste side, involverer aktører på forskellige niveauer på skolen og på praktikstederne og beskrives i det følgende.

AKTIVITETER FOR AT ØGE FASTHOLDELSESGRADEN I PRAKTIKPERIODERNE						
Aktør/aktivitet	Skolens praktik-kordinator	Kontakt-lærer	Andre ressource-personer på skolen	Uddannelses-ansvarlig på praktikstedet	Praktik-vejleder	Elev
Bedre match af elev og praktiksted		X			X	X
Forventningsafstemning før praktikken	X			X	X	X
Skolens støtte til eleverne under praktikken		X	X			X
Kompetenceudvikling af praktikvejlederne					X	
Samtaler med frafaldstruede elever	X			X		X

Bedre match af elev og praktiksted

Interviewene med skolernes ledelse viser, at nogle elever falder fra i praktiktiden, fordi relationen mellem elev og praktiksted ikke er god nok. For mange elever er det ikke nødvendigt at tage særlige hensyn i forhold til praktikstedet, men fx for elever med læse- og skrivevanskeligheder eller sproglige udfordringer kan det være en fordel, at praktikstedet og praktikvejlederen har særlige kompetencer til at vejlede disse elever.

Derfor har nogle skoler iværksat indsatser for aktivt at sikre et bedre match mellem den enkelte elev og praktikstedet og/eller den konkrete praktikvejleder. Det gør skolerne på baggrund af deres kendskab til praktikvejlederne på de forskellige praktiksteder og deres viden om, hvem der er særligt gode til at håndtere fx elever med læse- og skrivevanskeligheder.

CODE MATCH I NYKØBING F.

SOSU Nykøbing F. har ansat en skolepraktik-konsulent, som fordeler eleverne på praktikpladserne. Fordelingen sker på baggrund af samtaler med eleverne og et tæt samarbejde med elevernes kontaktlærer. Skolen vurderer, at arbejdet med at matche elever og praktiksted giver nogle bedre praktikforløb for elever med særlige behov eller udfordringer.

Forventningsafstemning før praktikken

Ikke alle elever ved præcis, hvad praktikken indebærer, og hvad der bliver forventet af dem i praktiktiden. Derfor har nogle skoler arbejdet med at sikre bedre forventningsafstemning mellem elev og praktiksted.

FORVENTNINGSADFSTEMNING FØR PRAKTIKKEN

UC Diakonissestiftelsen Social- og Sundhedsuddannelsen har brugt en del af midlerne fra trepartsaftalen til at deltage i et projekt, som bl.a. har indeholdt individuel praktikforberedelse. Målgruppen har været udvalgte elever med anden etnisk baggrund end dansk. Skolen tilbyder eleverne et firedages kursus med uddybende kompetenceudredning og et forløb med fokus på forventningsafstemning i forbindelse med praktikken.

På nogle skoler sker forventningsafstemningen ved, at praktikkonsulenten eller praktikkoordinatoren besøger de forskellige hold, inden eleverne skal i praktik. Formålet med besøget er at informere om, hvad eleverne kan forvente under praktikken med hensyn til bl.a. arbejdsbelastning, kontakt til borgerne og mødetider. På andre skoler besøger en uddannelsesansvarlig eller praktikvejleder fra praktikstedet skolen for at tale med eleverne om den kommende praktik.

På nogle skoler er tilbuddet til udvalgte elever, hvor skolerne vurderer de har behov for særlig forventningsafstemning, mens på andre skoler har alle elever, der skal i praktik, en samtale forud for praktiktiden. Dette er fx tilfældet på Social- og Sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg (se case B).

Skolens støtte til eleverne under praktikken

Nogle skoler har valgt at afsætte ekstra ressourcer til at tilbyde de elever, der har behov for det, særlig støtte i praktiktiden. På nogle skoler er kontaktlærerne og evt. studievejledere begyndt at besøge alle elever i praktikperioderne, mens de på andre skoler kommer, når eleven eller praktikstedet tilkalder dem. De skoler, der holder samtalerne, vurderer, at elever med behov for generel støtte også har behov for støtte i praktiktiden i form af besøg fra skolen. Det er dog ressourcekrævende at besøge alle elever under praktikken, og det er forskelligt i hvilken grad skolerne vurderer, at udbyttet står mål med indsatsen.

KONTAKTLÆRERE PÅ PRAKTIKBESØG

På SOSU C får alle elever tilbud om, at deres kontaktlærer kan deltage i midtvejsevalueringen med praktikstedet, og eleverne opfordres til at kontakte deres kontaktlærer telefonisk eller per e-mail, hvis der opstår problemer under praktikperioden.

Skolen vurderer, at ressourcerne er givet godt ud, og at færre elever falder fra, når skolen også er i kontakt med dem under praktikken. Desuden har kontaktlærerne fået et bedre kendskab til elevernes praktiksteder, og det har været med til at fremme en gensidig forståelse og respekt.

Nogle skoler har desuden valgt at prioritere, at ressourcepersoner fra skolen også stilles til rådighed under praktikken, fx en tosprogskoordinator eller en mentor, som kan vejlede eleverne om konkrete problemer i forbindelse med fx arbejdspladskultur og sproglige udfordringer.

Nogle skoler arbejder med at facilitere en dialog blandt eleverne – også under praktikken. Dette sker fx ved, at skolerne lader eleverne indgå i netværk, mens de er i praktik. Netværkene er baseret på, at eleverne mødes fx en gang om måneden og diskuterer erfaringer og udfordringer i forbindelse med praktikken.

Endelig har nogle skoler arbejdet med konkrete tilbud om individuel sproglig og faglig støtte til eleverne under praktikken. Denne støtte kan fx bestå i en ordbog med svære, faglige udtryk eller tilbud til eleverne om under praktikken at deltage i fx lektiecafe eller sprog- og vejledningsforløb på skolen.

SPROGLIG STØTTE UNDER PRAKTIKKEN

På Randers Social- og Sundhedsskole tilbyder tosprogskoordinatoren vejledning til både elever og praktiksteder under praktikken. I de tilfælde, hvor elevens kulturelle eller sproglige baggrund er en udfordring i forbindelse med praktikken, kan eleven eller praktikvejlederen kontakte tosprogskoordinatoren, som kan facilitere en dialog på praktikstedet. Det er tilrettelagt som et tilbud til eleven og praktikstederne. Skolen vurderer, at en række problemstillinger bliver løst på denne måde, og at det skaber tryghed for både elever og praktiksteder at kunne tilkalde tosprogskoordinatoren.

Skolen har endvidere udviklet sosu-ordbogen.dk, som er en ordbog med fagudtryk og ord, der for nogle elever kan være vanskelige at forstå. Eleverne kan installere ordbogen på deres mobiltelefoner og slå ord op, når de er i praktik. Skolen har også indgået aftale med kommunen om, at elever med anden etnisk baggrund end dansk kan få fri til at deltage i lektiecafe på skolen, mens de er i praktik. Her kan eleverne tale om, hvad de oplever under praktikken, og få afklaret evt. spørgsmål.

Behov for ekstra kompetenceudvikling

Skolerne giver tydeligt udtryk for, at praktikvejledernes kompetencer og kendskab til opgaven som vejleder er afgørende for at sikre, at så få elever som muligt falder fra i praktiktiden.

For at sikre, at praktikvejlederne kender deres opgaver og forventningerne til dem som vejledere, har der i flere år været udbudt AMU-kurser. Imidlertid har rollen som praktikvejleder nogle steder gået på skift og ikke alle praktikvejledere har deltaget på kurserne. Mange skoler fortæller, at de nu har arbejdet med at videreudvikle AMU-kurserne og suppleret dem med egne kurser, der giver praktikvejlederne redskaber til at håndtere opgaven. Professionaliseringen af praktikvejlederrollen

betyder også, at den ikke i samme grad som tidligere går på skift.

PRAKTIKVEJLEDERKURSER

En analyse af frafaldet på Social- og Sundhedsskolen Fredericia-Vejle-Horsens har vist, at frafaldet er størst i første praktikperiode. Skolen har derfor igangsat et samarbejde med praktikstederne om særlige indsatser for at styrke fastholdelsesarbejdet i denne periode.

Skolen tilbyder nu kurser til praktikvejlederne med fokus på bl.a. didaktik og forskellige elevtypers særlige behov for støtte til fx at tilrettelægge et liv med fuldtidsarbejde og på kulturelle og sproglige udfordringer for tosprogede elever.

Skolens uddannelsesvejleder og fastholdelseskoodinatoren tilrettelægger og gennemfører kurserne.

Enkelte skoler nævner desuden, at der er et særligt behov for at informere de uddannelsesansvarlige i kommunerne og på praktikstederne om, hvordan Elevplan, som er kommet til i perioden, skal anvendes til registrering af fravær. Kommunerne har fokus på elevernes sygefravær både under praktikken og i skoleperioderne, og i Elevplan skal eleverne selv notere evt. sygdom og andet fravær. Hvis det gøres rigtigt, har kommunerne mulighed for direkte at hente information om deres egne elevers fravær, i stedet for at skolen skal formidle den information. Dette kræver naturligvis en viden om, hvordan systemet fungerer, og den viden har skolerne god erfaring med at videregive til praktikstederne.

Udvidelsen af kontaktlærerfunktionen på nogle skoler til også at omfatte støtte til eleverne under praktikken har skabt behov for opkvalificering af kontaktlærerne. Flere skoler nævner også, at kontaktlærerne på skolen har deltaget i kompetenceudvikling, og at midler fra trepartsaftalen er brugt på dette. Kompetenceudviklingen har særligt fokuseret på, hvad kontaktlærerrollen indebærer, og på kontaktlærerens opgaver, fx at gennemføre svære samtaler med eleverne om udfordringer i skolen og under praktikken. Også grænserne for kontaktlærernes rolle og for, hvornår de skal henvise til andre ressourcepersoner på skolen, har været vigtige i kompetenceudviklingen af kontaktlærerne.

KURSER PÅ DIPLOMNIVEAU TIL KONTAKTLÆRERE

VIA University College tilbyder et modul på den pædagogiske diplomuddannelse, som er målrettet kontaktlærere på sosu-skoler. Modulet er udviklet i samarbejde med en række sosu-skoler, som tilmelder deres kontaktlærere til modulet.

Kontaktlærere på Randers Social- og Sundhedsskole har fulgt undervisningen på modulet, og ifølge skolen er kontaktlærerne blevet mere sikre i deres funktion og nu har en mere ensartet tilgang til opgaven.

Enkelte skoler har været med til at udvikle moduler på diplomniveau til kontaktlærere for at professionalisere funktionen yderligere. Disse skoler vurderer, at opkvalificering og professionalisering af rollen som kontaktlærer har en positiv betydning for elevernes uddannelsesforløb. Det er tydeligere for faglærerne, hvornår en kontaktlærer skal tage over, og det giver kontaktlærerne en bedre fornemmelse for, hvordan de kan støtte eleverne i at gennemføre deres uddannelse, fx ved at henvise eleverne til andre ressourcepersoner på skolen.

Samtaler med frafaldstruede elever

På trods af de mange indsatser for at fastholde eleverne er der stadig nogle, der falder fra. Nogle skoler holder møder med elev og praktiksted, når en elev har meget fravær under praktikken. Formålet med møderne er at finde løsninger på elevernes problemer, der kan give dem mulighed for at fortsætte, fx gennem en deltidssygemelding. Hvis det ikke er muligt at finde en løsning, kan møderne være med til at muliggøre, at eleverne kommer videre i et andet uddannelsesforløb.

MØDE VED OPSIGELSE

Når en elev fra Social & SundhedsSkolen, Herning har meget fravær i praktiktiden eller er faldet fra, holder skolens praktikvejleder et møde med eleven og praktikstedet. Enkelte elever ønsker ikke at deltage i et sådant møde, men i de tilfælde holdes det alligevel med de øvrige deltagere.

Erfaringerne fra Social & SundhedsSkolen, Herning peger på, at elevens problemer i nogle tilfælde, fx hvis de handler om børnepasning, kan løses, så eleven kan fortsætte på uddannelsen. For andre elever kan resultatet af mødet være, at eleven vælger at tage en pause, men med en klar aftale om at genoptage uddannelsen fx et halvt år senere.

For nogle elever er det ikke muligt at finde alternativer til en opsigelse, men skolen vurderer, at samtalen stadig er vigtig for at guide eleven videre til en UU-vejleder eller til en anden uddannelse.

Optagelsessamtaler på Social- og Sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg

Social- og Sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg gennemfører optagelsessamtaler med alle ansøgere til sosu-hjælperuddannelsen. Her deltager ansøgeren, skolens praktikkoordinator og uddannelseskoordinatoren fra den kommune, hvor eleven evt. skal i praktik. Formålet med samtalerne er at skabe et godt match mellem ansøger, uddannelse og praktiksted, så de kommende elever fastholdes, og at forberede ansøgerne bedst muligt på den kommende uddannelse.

Formålet med optagelsessamtalerne er dels at sikre, at de elever, der begynder på uddannelsen, ved, hvad de går ind til, og dels at udvælge de ansøgere, der opfylder kompetencekravene bedst. Det overordnede fokus for samtalen er dog ansøgerens ønsker, kompetencer og parathed til at gennemføre uddannelsen. Samtalerne bliver holdt, to måneder før ansøgerne skal starte på sosu-hjælperuddannelsen. Deltagerne er både elever, der har taget grundforløbet på skolen, og ansøgere, der søger direkte ind på uddannelsen.

Skolens praktikkoordinator fremhæver, at optagelsessamtalen giver skole og praktiksted mulighed for at fortælle ansøgeren, hvad der venter forude. Det kan fx være vigtigt at fortælle om, hvilke forventninger der er til fremmøde både i praktiktiden og på skolen, og hvad der forventes af en elev i praktik. Skolen har samtidig mulighed for at fortælle om de eksisterende støttemuligheder, fx læsestøtte, coach eller lektiecafe.

Både skolens praktikkoordinator og den interviewede uddannelseskoordinator fra Thisted Kommunes ser flere fordele ved samtalerne. Ansøgerne bliver mere bevidste om, hvad de går ind til i forhold til uddannelsen generelt og praktikforløbet specifikt. Samtalerne sikrer også, at eleverne optages på et så kvalificeret grundlag som muligt – hvad angår både faglige, sociale og personlige kompetencer. For uddannelseskoordinatoren fra kommunen er det en fordel, at de tidligt møder de kommende elever, så de kan tilrettelægge praktikperioderne bedst muligt. Med afsæt i samtalerne kan uddannelseskoordinatoren fra kommunen også bedre tage en dialog med praktikstederne, hvis der senere opstår frafaldsproblematikker.

Møde mellem skole og praktik forud for samtalerne med eleverne

For at forberede optagelsessamtalen mødes skolens praktikkoordinator med uddannelseskoordinatorerne fra de kommuner, som skolens elever er i praktik i. Mødet drejer sig om ansøgernes kompetencer og erfaringer. På mødet drøfter de også, hvilke temaer det er vigtigt at tale med de enkelte ansøgere om. Både skolens praktikkoordinator og Thisted kommunes uddannelseskoordinator vurderer, at mødet er et godt forum, der sikrer et fælles udgangspunkt inden samtalen med ansøgerne.

Inden forberedelsesmødet har skolens praktikkoordinator læst alle ansøgninger igennem og klargjort uddannelsesplaner for alle ansøgerne. Af planerne fremgår det, hvilke beviser, udtalelser og andre dokumenter ansøgerne har sendt til skolen. Dette er med til at sikre et overblik over både ansøgerne generelt og den enkelte ansøger.

Skolens praktikkoordinator har udviklet et særligt samtaleark, som samtalen tager udgangspunkt i. Af arket fremgår de temaer og områder, som skal indgå i samtalen – og både skolens praktikkoordinator og kommunens uddannelseskoordinator har forberedt samtalerne ud fra dette ark. Både praktikkoordinatoren og uddannelseskoordinatoren fra Thisted Kommune vurderer, at samtalearket er med til at sikre, at der er et fælles udgangspunkt for samtalen, og at samtalen kommer til at handle om det rigtige.

Bedre kendskab til eleverne

Efter optagelsessamtalerne giver skolens praktikkoordinator den indhentede viden om de optagne elever videre til deres kommende lærere. Det betyder, at samtalerne også bidrager til, at lærerne kan tilrettelægge undervisningen på baggrund af elevernes behov, og at skolen kan planlægge andre aktiviteter med udgangspunkt i dette kendskab til eleverne.

Kommunens uddannelseskonsulent giver på samme måde den indhentede viden videre til de enkelte praktikvejledere for at sikre, at de er forberedt bedst muligt og kan tilbyde den nødvendige støtte i praktikforløbet.

Skolens praktikkoordinator og Thisted Kommunes uddannelseskoordinator vurderer, at samtalerne særligt er en gevinst for elever med behov for særlig støtte, fordi alle får mulighed for at forberede uddannelsesforløbene.

Relationen mellem skole og praktiksteder styrket

Både skolens praktikkoordinator og Thisted Kommunes uddannelseskoordinator vurderer, at optagelsessamtalerne er med til at understøtte og styrke relationen mellem de to parter. Både skolens praktikkoordinator og kommunens uddannelseskoordinator vurderer, at optagelsessamtalerne har været med til at øge det personlige kendskab mellem skole og praktiksted og dermed også gør det muligt at tilrettelægge uddannelserne, så de tager udgangspunkt i de enkelte elevers behov, også når en elev har behov for en mere fleksibel tilrettelæggelse med støtte undervejs, eller når eleverne har mulighed for at få godskrevet dele af uddannelsen.

Skolens praktikkoordinator vurderer, at de har fået en større indsigt i, hvordan praktikstederne de oplever det at have en elev. Det gør det nemmere for skolen at have en løbende dialog med eleverne om, hvad de kan forvente i deres praktikforløb. Uddannelseskoordinatoren fra Thisted Kommune fortæller, at kommunen har fået en bedre indsigt i, hvilke tilbud skolen har om støtte til forskellige elevers særlige behov i praktikperioderne og muligheden for fx praktik på nedsat.

Ifølge både skolens praktikkoordinator og kommunens praktikkoordinator rækker betydningen af samtalerne ud over den korte fase, hvor eleverne begynder på deres uddannelse. Skolens praktikkoordinator vurderer, at kommunerne i højere grad giver eleverne mulighed for fx at deltage i lektiecafe i løbet af praktikperioderne. Det tætte samarbejde er også et godt afsæt for den løbende dialog i forbindelse med justeringer af elevers uddannelsesforløb, fx ved deltidssygemeldinger, barselsorlov eller andre situationer, der kræver særlige forløb. Desuden fortæller både skolens praktikkoordinator og Thisted kommunes praktikkoordinator, at det er blevet nemmere at handle hurtigt, hvis der opstår problemer, når eleverne er i praktik, og at der er bedre mulighed for at finde en løsning, inden eleverne falder fra.

Omkostningskrævende, men givende

Det er dog omkostningskrævende at gennemføre optagelsessamtalerne. Det tager tre-fire arbejdsdage at forberede og gennemføre en runde samtaler, hvilket sker tre gange om året. Men både skolens vicedirektør, skolens praktikkoordinator og Thisted Kommunes uddannelseskoordinator vurderer, at tiden er givet rigtig godt ud, og at samtalerne giver et godt grundlag for at tilrettelægge elevernes uddannelser, så færrest mulige falder fra. Derfor fortsætter skolen med at gennemføre optagelsessamtaler i samarbejde med praktikstederne.

Forskellige fora for samarbejde

Ifølge skolerne kan samarbejdet med praktikstederne med fordel forankres i faste mødefora. Samarbejdet er organiseret på forskellige niveauer og i forskellige fora, hvor repræsentanter fra skole og praktiksteder drøfter og udvikler modeller for samarbejde og holder hinanden orienteret om vigtige temaer.

Generelt viser interviewene med sosu-skolerne, at samarbejdet overordnet set fordeler sig på tre forskellige ansvarsniveauer: et niveau for den strategiske ledelse, et niveau for uddannelsesledere eller uddannelsesansvarlige og et niveau for praktikkoordinatorer og praktikvejledere. De tre niveauer og det typiske indhold i samarbejdet på det pågældende niveau fremgår af tabellen nedenfor. Case C beskriver, hvordan Social- og Sundhedsskolen Esbjerg har styrket samarbejdet med praktikstederne gennem mødefora på alle tre niveauer.

Evalueringen viser, at skolerne særligt oplever et stort udbytte af et fast mødeforum mellem skolernes praktikkoordinatorer og praktikvejledere på praktikstederne. Møderne handler fx om konkrete udfordringer forbundet med at motivere eleverne eller gennemføre svære samtaler. Desuden giver møderne mulighed for en løbende dialog mellem den enkelte skoles praktikkoordinatorer og vejledere på praktikstederne. En sådan løbende dialog og disse personers kendskab til hinanden gør det lettere for skolens praktikkoordinator at få viden om evt. problemer for en elev i praktikken.

En række skoler holder store tværgående møder en-to gange om året på skolen, hvor praktikvejledere i alle de samarbejdende kommuner bliver inviteret til at deltage. Der er oplæg om centrale temaer som fx ungekultur, sårbare unge eller den svære samtale. Andre skoler har

etableret netværk for praktikvejledere og de uddannelsesansvarlige i de enkelte kommuner til udveksling af ideer og erfaringer. Formålet med møderne er både at opdatere praktikstedernes viden om uddannelsen og at skabe et forum for dialog, så evt. fordomme og myter kan fjernes. En skole nævner også, at den løbende dialog om udviklingen af praktikken og praktikvejledningen i netværket er en vigtig informationskilde for skolens praktikkoordinatorer.

Hvis dette samarbejde med praktikstederne ikke fungerer, er der erfaringsmæssigt større risiko for, at elever falder fra i praktikperioderne, uden at skolen har kendskab til dette. Det betyder også, at det kan være for sent for skolen i samarbejde med praktikstederne at finde en løsning på elevernes problemer, fx ved at iværksætte en deltidssygemelding, arrangere en barselsorlov, imødekomme behov for særlig støtte fra skolen i praktikperioderne osv.

De skoler, der har et samarbejde på det strategiske ledelsesniveau, fortæller, at det er med til at styrke de praktikansvarliges uddannelsesperspektiv på elevernes praktik. Det kan være en udfordring at tydeliggøre dette perspektiv tilstrækkeligt, da praktikstederne som udgangspunkt fokuserer meget på, at elevernes arbejde skal leve op til de forventninger, som borgere og personale på praktikstedet har til service, omsorg og pleje.

Skolernes erfaringer viser, at dette uddannelsesfokus, der er nødvendigt for et godt samarbejde mellem vejledere på praktikstederne og praktikkoordinatorer på skolerne, kan understøttes af et formelt samarbejde på det strategiske niveau – det, som i case C kaldes en tandhjulseffekt.

SAMARBEJDE PÅ TRE NIVEAUER

Skole	Praktiksted	Formål og indhold
Direktør, strategisk ledelse	Områdeansvarlig leder	Overordnet og strategisk fokus, i i fx hvilken faglig retning bevæger uddannelserne sig hen?
Uddannelsesleder	Uddannelsesansvarlig fra kommunen, psykiatri eller somatik	Hvordan tilrettelægges uddannelserne bedst muligt, hvordan styrkes fx sammenhængen mellem teori og praksis?
Praktikkoordinator/ praktikkonsulent/ kontaktlærer	Praktikvejleder	Fokus på det personlige kendskab til hinanden og information om fx elevernes kompetencer, information om brug af Elevplan eller ideer til at gennemføre svære samtaler.

Flere forskellige roller og personer involveret

Det fremgår af evalueringen, at mange personer med forskellige roller er involveret i arbejdet med at fastholde eleverne i praktiktiden.

Ifølge skolerne skal det være tydeligt, hvilken person på skolen praktikstederne skal kontakte, når eleverne er i praktik, og der opstår spørgsmål eller særlige udfordringer. På nogle skoler er det praktikkoordinatoren eller praktikkonsulenten, som netop har et særligt kendskab til praktikstederne, mens det andre steder er kontaktlæreren, fordi vedkommende har et særlig godt kendskab til eleven. Herudover tilbyder nogle af skolerne eleverne en uddannelsescoach eller en mentor på skolen, som eleverne kan tale med om oplevelser og udfordringer under praktikken. På nogle skoler er tosprogskoordinatoren desuden en vigtig dialogpartner for både tosprogede elever og deres praktikvejledere.

Stærk rollebevidsthed nødvendig

På grund af de mange forskellige personer og roller, der indgår i samarbejdet, kan det være nødvendigt at tydeliggøre roller og ansvarsområder for de forskellige ressourcepersoner både i skolen og praktikken.

Skolernes erfaringer peger på, at det er en vigtig opgave at beskrive og organisere støtten til eleverne – herunder det, der vedrører praktikken – så det fx er tydeligt for praktikstederne, hvem de skal henvende sig til på skolen. Hvis ikke roller og funktioner er helt klare, kan det betyde, at praktikstederne ikke i tilstrækkelig grad henvender sig til skolen for at få løst problemer i fællesskab.

Skolernes interesse i at sikre, at eleverne gennemfører uddannelserne, er ikke altid sammenfaldende med praktikstedernes interesse i at eleverne løser de daglige arbejdsopgaver. Derfor er det vigtigt, at sosu-skolerne etablerer kontakt til kommunens uddannelseskoordinatore og vejledere på praktikstederne, hvor uddannelsesperspektivet står stærkest, fordi dette perspektiv også bør være omdrejningspunktet for skolens samarbejde med praktikstederne.

TYDELIG ROLLEFORDELING

På Social- og Sundhedsskolen Fredericia-Vejle-Horsens var der uklarhed om rollefordelingen mellem skolen og praktikken. Skolen udviklede derfor en ny samarbejdsstruktur, som meget tydeligt beskriver, hvem der tager sig af hvad. Arbejdet med en tydelig rollefordeling i forbindelse med praktikken har været en del af en større proces, hvor skolen har udarbejdet funktionsbeskrivelser for ressourcepersoner på alle områder.

Den nye struktur har medført, at det nu er tydeligere, hvem der skal tage sig af elevernes udfordringer, når de er i praktik. Skolen vurderer, at eleverne er mere tilfredse, fordi praktikstederne er bedre forberedt på, hvilke elever de får, og hvordan de skal håndtere evt. problemer.

Evalueringen viser, at uddannelsesperspektivet bliver styrket af et samarbejde, hvor rollerne er klare, og hvor de tilbud, skolen har etableret som støtte til elever med behov for særlig støtte, også er tydelige for praktikstederne. Nogle skoler har gode erfaringer med at udarbejde egentlige beskrivelser af rollefordeling og opgaver, mens andre har et samarbejde, der i højere grad er funderet på mundtlige aftaler som rækker langt tilbage i tiden.

Faste mødefora med praktikstederne på Social- og Sundhedsskolen Esbjerg

Social- og Sundhedsskolen Esbjerg har en lang tradition for et godt samarbejde med de praktiksteder, som skolens elever møder i løbet af deres uddannelse. Samarbejdet betyder, at der nemt kan iværksættes indsatser for at fastholde elever under praktikken, og skolen vurderer bl.a., at ingen elever falder fra i praktiktiden uden først at have talt med skolen om det.

På Social- og Sundhedsskolen Esbjerg er der tre mødefora, som udgør omdrejningspunktet for det tætte samarbejde med praktikstederne. De tre mødefora tager afsæt i de forskellige arbejdsopgaver og ansvarsområder der er i forbindelse med elevernes i praktikperioder:

- Temakonferencer for praktikvejlederne med fokus på at kvalitetssikre og udvikle den daglige praksis under praktikken.
- Samarbejds møder for teamledere og souschefer, hvor der bl.a. fokuseres på at skabe sammenhængende forløb for eleverne.
- Strategimøder for de overordnede ledelsesansvarlige på skolen og uddannelseskoordinatorer eller uddannelsesansvarlige på praktikstederne. Her fokuseres der bl.a. på at prioritere og planlægge udviklingsopgaver og initiativer på tværs af skole og praktiksteder.

Både uddannelsesvejledere på skolen, uddannelseskoordinatorer på praktikstederne og skolens ledelse vurderer, at de tre mødefora er med til at sætte emner på dagsordenen, der er vigtige for, at eleverne gennemfører praktikken og får et fagligt godt udbytte af den.

Temakonferencer for praktikvejlederne

Social- og Sundhedsskolen Esbjerg holder temakonferencer for praktikvejledere på både sosu-hjælper-uddannelsen og sosu-assistent-uddannelsen. Der holdes temakonferencer to gange om året – en for vejledere på hver af de to uddannelser.

Formålet med konferencerne er at bidrage til at kvalitetssikre og udvikle indholdet og de pædagogiske metoder i praktikken. Hver conference har et tema, som relaterer sig til praktikvejledernes hverdag. På konferencen behandler oplæg fra repræsentanter fra skole og praktiksteder temaet, og der er også fokus på at give praktikvejlederne mulighed for at udveksle erfaringer og opleve de rammer, eleverne færdes i på skolen.

Mette Lykke, uddannelseskonsulent i Varde Kommune, vurderer, at temakonferencerne er et vigtigt forum, hvor praktikvejlederne fra de forskellige kommuner i høj grad skaber netværk, udveksler erfaringer og drøfter emner, der er vigtige for deres daglige praksis. Det er erfaringen, at ca. 150 praktikvejledere møder op til konferencerne, og at deltagerne repræsenterer alle de kommuner og praktiksteder, der har elever fra Social- og Sundhedsskolen Esbjerg i praktik.

Samarbejds møder for teamledere og souschefer

Teamledere og souschefer på praktikstederne, dvs. medarbejdere med uddannelsesansvar, mødes to gange om året til samarbejds møder på skolen. Uddannelsesvejlederne fra Social- og Sundhedsskolen Esbjerg deltager som repræsentanter for skolen i samarbejds møderne. I alt deltager 60-70 personer i disse møder.

Formålet med samarbejds møderne er at styrke samarbejdet mellem skole og praktiksteder, så det sikres at eleverne får et sammenhængende uddannelsesforløb. På møderne deler skolen og praktikstederne viden, der knytter sig til udvikling af praktikvejledernes arbejde, rammer for tilrettelæggelse af elevernes uddannelse og implementering af pædagogiske tiltag, der er besluttet på de mere overordnede strategimøder.

Samarbejds møderne gør, at de praktikansvarlige ledere på tværs af psykiatri, somatik og kommuner er opdaterede om fx bekendtgørelsesændringer. Uddannelseskonsulenten i Varde Kommune bemærker endvidere, at praktikkens pædagogiske aspekter også bliver sat på dagsordenen på møderne. Det er vigtigt, fordi det under praktikken kan være udfordrende at bevare dette fokus parallelt med en mere daglig, driftsorienteret tilgang til eleverne i praktik. På samarbejds møderne drøfter de praktikansvarlige desuden mulige løsninger på dilemmaet mellem drift og uddannelse.

Strategimøder for den overordnede ledelse

Endelig holdes der to gange om året strategimøder for den overordnede ledelse. Fra skolen deltager uddannelseslederen og en uddannelsesvejleder og fra praktikstederne den overordnede ledelse fra den somatiske, den psykiatriske og den kommunale praktik.

Emnerne på strategimøderne er mere overordnede end i de to andre mødefora. Formålet med møderne er at prioritere og planlægge udviklingsopgaver og andre initiativer på tværs af skole og praktik. Det kan fx være beslutninger om opkvalificering af praktikvejlederne, opsamling på den samlede indsats for sprogstøtte og ændring af optagelsesprocedurer. Strategimøderne behandler desuden emner fra de to andre mødefora og fastlægger dagsordenen for de kommende samarbejds-møder og temaerne for temakonferencerne. Andre aktører har også mulighed for at komme med forslag til temaer og emner til behandling.

Uddannelseskonsulenten i Varde Kommune vurderer, at strategimøderne er med til at sikre, at praktikstederne er inddraget og bliver hørt i forbindelse med drøftelser og beslutninger, fx hvis optagelsesprocedurerne på uddannelserne bliver ændret. Strategimøderne er kommet til, fordi man oplevede, at der opstod et tomrum efter nedlæggelsen af de tidligere amter.

Direktøren på Social- og Sundhedsskolen Esbjerg, Lisbeth Nørgård, vurderer, at skolens lokale uddannelsesudvalg delvist kan dække det behov, som også strategimøderne er etableret for at dække. På længere sigt er der derfor mulighed for, at Social- og Sundhedsskolen Esbjerg tænker de to fora sammen. Det lokale uddannelsesudvalg behandler dog emner, der er lidt mere overordnede end emnerne på strategimøderne.

En tandhjulseffekt mellem de tre mødefora

Mødestrukturen for samarbejdet mellem Social- og Sundhedsskolen Esbjerg og praktikstederne er blevet til i et samarbejde mellem skole og praktiksteder og bygger videre på en lang tradition for samarbejde. Ifølge Social- og Sundhedsskolen Esbjerg er der en stor værdi i at have de tre mødefora, hvor samarbejdet med praktikstederne både er forankret og løbende bliver udviklet. Skolen har udarbejdet et kommissorium for hvert af de tre fora, og heri beskrives også mødekadence, hvem der er ansvarlig for dagsorden og hvilke problemstillinger der behandles i de enkelte fora.

Lisbeth Nørgård bemærker, at der er en tandhjulseffekt i den valgte mødestruktur. Der er indbygget en sammenhæng i de forskellige fora, ved at der er deltagelse på tværs og mulighed for, at praktikstederne kan sætte emner på dagsordenen på flere forskellige niveauer. Det betyder, at emnerne og den konkrete problemløsning griber ind i hinanden på de forskellige niveauer, og at mødestrukturen er medvirkende til, at skole og praktiksteder samarbejder om at skabe de bedste uddannelsesforløb for eleverne.

Ifølge skolen har de tre mødefora fået en aflægger – kommunerne mødes uden deltagelse af repræsentanter fra skolen. Skolen vurderer, at mange af de temaer, der drøftes på strategi- og samarbejds-møder, er opstået i forbindelse med de kommunale netværksdrøftelser.

Desuden har kendskabet til hinanden på tværs af praktiksteder og skole medført en række arbejds- og projektgrupper, der referer til enten det lokale uddannelsesudvalg eller strategimøderne. Fx holdes der fælles møder om fastholdelse på trin 1, og en arbejdsgruppe har udarbejdet en samarbejdsaftale mellem skole og praktiksteder, som er blevet endeligt godkendt på et strategimøde. Samarbejdsaftalen fungerer nu som en fælles ramme om samarbejdet mellem skole og praktiksteder. Den rummer beskrivelser af procedurer og ansvarsfordeling mellem skole og praktiksteder i forbindelse med optagelse, samt indgåelse og ophævelse af uddannelsesaftaler.

Vigtigt med tydelige roller og klar ansvarsfordeling

Interview med repræsentanter fra skolen og en kommunal uddannelseskoordinator viser samtidig, at forudsætningen for, at møderne bidrager til samarbejdet om elevernes praktikforløb, er, at alle er meget bevidste om deres rolle og ansvar i samarbejdet. Det tætte forhold, der etableres igennem de tre mødefora, kan godt være med til at udviske de formelle grænser mellem skole og praktiksteder. Det er dog samtidig vigtigt, at møderne bidrager til at fordele opgaverne, så de, der har kompetencerne til at løse opståede problemer, også i praksis tager sig af disse opgaver.

5. Fokus på det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører (hovedområde 3)

Det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører af praktisk og personlig hjælp mv. er det tredje og sidste område, som trepartsmidlerne er afsat til at styrke. Midtvejsevalueringen behandler ikke dette område, men en evaluering fra EVA fra 2006 viser, at kun få sosu-skoler på det tidspunkt havde elever med uddannelsesaftaler med private leverandører. Denne evaluering viser samme tendens.

Sosu-skolerne har stor erfaring med at samarbejde med offentlige praktiksteder, mens samarbejdet med private leverandører er en relativt ny mulighed. I 2004 blev det muligt at indgå uddannelsesaftaler mellem elever på sosu-hjælper-uddannelsen og private leverandører af praktisk og personlig hjælp mv. Det var en konsekvens af den såkaldte ældrepakke, som blev vedtaget i maj 2002, og som bl.a. indeholdt nye regler om frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp mv.

Tidligere var det udelukkende amtsråd, kommunalbestyrelser eller bestyrelsen for Hovedstadens Sygehus-fællesskab, som kunne indgå uddannelsesaftaler, men efter lovændringen kan en privat leverandør også indgå en uddannelsesaftale med en sosu-hjælper-elev.

Stadig få uddannelsesaftaler med private leverandører

EVA evaluerede i 2006 implementeringen af lovændringen for det daværende Undervisningsministerium. Evalueringen viste, at de private leverandører på det tidspunkt kun i meget begrænset omfang havde sosu-hjælper-elever i praktik. Syv private leverandører havde indgået uddannelsesaftaler med i alt 67 elever. Det svarede til ca. 1 % af alle uddannelsesaftaler.

HOVEDOMRÅDE 3

Sætte fokus på det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører af praktisk og personlig hjælp mv.

Denne evaluering peger på, at tendensen stadig er den samme.

Én skole samarbejder med private leverandører

Tre skoler samarbejder med private leverandører, men kun én skole havde på undersøgelsestidspunktet elever med uddannelsesaftaler med private leverandører. Skolen har i perioden haft et samarbejde med en privat leverandør, som årligt har modtaget 18 elever. I 2011 var dette antal steget til 28 uddannelsesaftaler med fire private leverandører. Dette resultat peger på, at antallet af uddannelsesaftaler med private leverandører af praktisk og personlig hjælp mv. på landsplan er faldet kraftigt – fra 67 uddannelsesaftaler i 2006 til 28 aftaler på en enkelt skole i 2011.

SOSU NORDS ERFARINGER MED PRIVATE LEVERANDØRER

SOSU Nord har igennem hele perioden haft elever med uddannelsesaftaler med private leverandører af praktisk og personlig hjælp mv., og en repræsentant fra en privat leverandør har plads i skolens lokale uddannelsesudvalg.

Skolen har siden 2010 sat særligt fokus på det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører gennem et samarbejde med de andre erhvervsuddannelsesinstitutioner i regionen. Samarbejdet skal skaffe flere praktikpladser i private virksomheder. Skolen har desuden en række konsulenter, der i forbindelse med efter- og videreuddannelsesstilbud er i dialog med private arbejdsgivere – og i denne dialog også spørger til arbejdsgivernes interesse i at have en sosu-hjælper-elev i praktik.

SOSU Nord forventer, at private leverandører i fremtiden vil spille en større rolle, og skolen vurderer derfor, at det er vigtigt at forberede sig på at samarbejde med private virksomheder. Skolens erfaring er, at de private virksomheder stiller andre krav til skolen end de traditionelle, offentlige samarbejdspartnere. De private leverandører er ikke vant til at have elever, så de har behov for særlig rådgivning. De private leverandører er desuden ofte små virksomheder, som kun i begrænset omfang har kapacitet til at indgå i det eksisterende administrative arbejde i forbindelse med praktikken. Skolen ser det derfor som en central opgave at udforme procedurer og arbejdsgange, der er tilpasset de private leverandørers kapacitet og samtidig opfylder skolens og lovgivningens krav til praktikken.

SOSU Nord gennemfører i øjeblikket et projekt på sosu-hjælper-uddannelsen for at øge praktikpladskapaciteten og udvikle samarbejdet med private leverandører. Projektet vil bl.a. afdække de private leverandørers behov og interesser i forbindelse med et samarbejde, og resultaterne fra projektet forventes at blive offentliggjort ultimo 2012.

Dialog, men ikke konkrete uddannelsesaftaler

Bortset fra den ene skole, som på nuværende tidspunkt har fokus på at eleverne skal indgå uddannelsesaftaler med private leverandører, har sosu-skolerne ikke særlige indsatser for det praktikpladsopsøgende arbejde i forhold til private leverandører af praktisk og personlig hjælp mv.

Skolerne nævner, at de har været i dialog med enkelte private leverandører såsom hjemmeplejen, private plejehjem, privathospitaler og psykiatriske bosteder, men at de ikke har systematiske indsatser i forhold til dette, og at der endnu ikke er indgået uddannelsesaftaler. Flere skoler fortæller, at de har været i dialog med private leverandører og har etableret en relation, der på længere sigt skal føre til praktikpladser, men bl.a. lavkonjunktoren har betydet, at små og ofte nystartede private leverandører ikke har overlevet og derfor ikke har været i stand til at modtage de forventede elever.

Private leverandører ikke tilstrækkeligt alsidige

Skolerne peger desuden på, at de private leverandører primært findes på området for praktisk hjælp, fx rengøring, og i mindre grad på området for personlig pleje, og at de ikke udfører opgaver, der er tilstrækkeligt alsidige til at kunne opfylde kompetencemålene for praktikken. Denne udfordring blev også påpeget i EVA's evaluering fra 2006. Denne evaluering af trepartsmidlerne viser, at skolerne på grund af disse strukturelle forhold stadig oplever en begrænsning i omfanget af samarbejde med de private leverandører.

Kombinationsaftaler er en mulighed for private leverandører, som ikke umiddelbart har den fornødne uddannelseskapacitet, men som kan opfylde nogle af kompetencemålene for praktikken. Hermed kan de indgå i uddannelsen i kombination med andre leverandører, fx de offentlige praktiksteder. Ingen skoler har oplyst, at de har indgået kombinationsaftaler med private leverandører, men enkelte skoler bemærker, at kommunen udliciterer enkelte opgaver til private leverandører, og at der herigennem kan være mulighed for kombinationsaftaler. Skolerne bemærker dog, at denne form for aftaler ikke medfører, at det samlede antal praktikpladser øges, men at kommunen vælger at dele opgaven i forbindelse med nogle af de dimensionerede praktikpladser.

Forventer flere uddannelsesaftaler i fremtiden

Evalueringen viser, at skolerne forventer, at flere opgaver inden for området i fremtiden vil blive udliciteret, og at der så vil være mulighed for at samarbejde med større og mere stabile private leverandører.

6. En del af skolernes samlede fastholdelsesarbejde

Sosu-skolerne har en bred forståelse af, hvad der skal til for at sikre bedre fastholdelse af eleverne, og der er på alle skoler iværksat en række – meget forskellige – indsatser, der skal understøtte dette. Evalueringen viser, at skolernes indsatser inden for de tre hovedområder, som trepartsmidlerne er givet til, ikke kan betragtes isoleret fra skolernes samlede fastholdelsesarbejde.

Evalueringen viser, at sosu-skolerne har fokus på at tilrettelægge en samlet indsats for at øge gennemførelsesgraden, og at de enkelte skolars tiltag derfor ofte hænger tæt sammen. Det betyder, at skolernes indsatser inden for de tre hovedområder, som trepartsmidlerne er givet til, ikke kan betragtes isoleret fra den enkelte skoles samlede fastholdelsesarbejde.

Ifølge denne evaluering er det vanskeligt at pege præcist på, hvilke indsatser der er finansieret af trepartsmidlerne. Skolerne bemærker, at der er mange indsatser for at øge gennemførelsesgraden, herunder indsatser, som indgår i skolens handlingsplan for øget gennemførelse, og også indsatser, som modtager støtte fx fra Fastholdelseskarakavanen og andre puljer. Det har heller ikke været et krav i forbindelse med udmøntningen af midlerne fra trepartsaftalen, at skolerne skulle dokumentere, hvordan midlerne er anvendt, og kun enkelte skoler har da også registreret, hvad de specifikt har anvendt midlerne til.

Midtvejsevalueringen fra SOSU-Lederforeningen fokuserede på den overordnede fastholdelsesindsats på skolerne inden for otte overordnede kategorier og peger på det samme som denne evaluering, nemlig at "Skolernes brug af trepartsmidlerne viser, at de arbejder

MIDTVEJSEVALUERINGENS OTTE KATEGORIER

- Skolemiljø
- Vejledning
- Specialstøtte til elevers læring
- Psykologordninger
- Mentorordninger
- Kontaktlærerfunktion
- Undervisning og læring.

ud fra en bred forståelse af rekruttering og fastholdelse med basis i de eksisterende tiltag på skolerne." (s. 34).

Skolerne adskiller sig fra hinanden ved at have prioriteret indsatsområderne forskelligt og ved at have tilrettelagt og gennemført indsatser forskelligt inden for de enkelte områder.

Dette kapitel præsenterer skolernes mange forskellige indsatser for at øge gennemførelsesgraden inden for de kategorier, som er anvendt i midtvejsevalueringen.

Samarbejde med praktikstederne

Skolernes samarbejde med praktikstederne om at fastholde eleverne er et af de konkrete områder, der indgår i trepartsaftalen. Skolernes aktiviteter inden for dette område beskrives uddybende i kapitel 4, hvor hovedområde 2 behandles.

Skolemiljø

Skolernes arbejde med skolemiljøet drejer sig overordnet set om to forskellige typer af indsatser – indsatser, med fokus på elevernes sundhed og livsstil, og indsatser, der mere generelt har fokus på elevernes trivsel og tilhørsforhold til skolen.

Skolerne nævner, at de arbejder med elevernes sundhed gennem tiltag som morgenmad på skolen, zumbahold, motionsdage og anden motion. Derudover har mange skoler valgt at rådgive elever om sund kost, vægttab og rygestop.

Mange skoler har desuden gjort en indsats for elevernes trivsel ved at etablere forskellige former for trivselsgrupper og makkerskabsordninger. På enkelte skoler er der særligt fokus på at sikre, at de mandlige elever har et socialt netværk med hinanden i fx mandegrupper.

Vejledning

De indsatser om vejledning, som skolerne i interviewene har fremhævet, beskrives i kapitel 3 i forbindelse med elevernes overgang til uddannelserne og i kapitel 4 om vejledning til frafaldstruede elever under praktikken.

Specialstøtte til elevernes læring

Alle skoler har aktiviteter inden for kategorien

”Specialstøtte til elevernes læring”. Aktiviteterne dækker bl.a. over den påkrævede screening af eleverne i forbindelse med tildeling af it-rygsække og samarbejde med fx VUC. Nogle skoler tilbyder elever, at de kan gennemføre forberedende voksenundervisning (FVU), hvis de har behov for det.

Psykologordning

Skolerne har forskellige former for ordninger med psykologer, der kan støtte og behandle elever med alvorlige psykologiske problemstillinger, som derfor har vanskeligt ved at gennemføre uddannelsen. Nogle skoler har en fastansat psykolog, og andre har en psykolog tilknyttet, som finansieres i fællesskab med andre skoler eller med en eller flere kommuner.

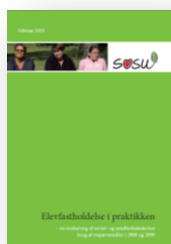
Det er erfaringen på alle skoler, at mange af eleverne har behov for samtale med en psykolog, og at behovet er stigende. De skoler, der har set sig nødsaget til at skære ned på deres psykologordning, vurderer, at de mangler et tilbud til nogle af deres elever, og de frygter, at elever falder fra af den grund.

Enkelte skoler har gode erfaringer med psykologisk supervision af lærerne, så de i højere grad kan tage højde for elevernes udfordringer i undervisningen.

Mentorordning

Evalueringen viser, at mange skoler tilbyder mentorordninger, og at der er forskellige modeller for tilbuddet. Der er forskel på, hvem mentorerne er – det kan være en lærer på skolen, men det kan fx også være ansatte i kantinen og på kontoret. Mange skoler afprøver også ordninger med elevmentorer, eksterne mentorer eller egentligt ansatte mentorer.

MIDTVEJSEVALUERINGEN



Titel

Elevfastholdelse i praktikken
– en evaluering af social- og sundhedsskolernes
brug af trepartsmidlerne i 2008 og 2009.

Udgiver

SOSU-Lederforeningen

Udgivet

2010

Indholdet i mentorordningerne varierer også fra skole til skole. De fleste steder er mentorordningen centreret omkring faglige problemstillinger, læringsudbytte og skolens krav til fx deltagelse i undervisningen og praktikken, mens de personlige og sociale problemstillinger er i fokus på andre skoler. På disse skoler er mentorordningerne tæt knyttet til skolernes arbejde med at skabe trygge sociale relationer for eleverne.

Den store mangfoldighed i mentorordningerne betyder, at det er vanskeligt at give et entydigt billede af skolernes udbytte af ordningerne. Interview med skolernes ledelser viser dog, at skolerne er glade for ordningerne, fordi en mentor giver mulighed for at løfte nogle problemstillinger ud af klasserummet og give eleven mulighed for et andet perspektiv på problemerne og støtte til at løse dem. Fælles for skolerne er, at de ændrer og udvikler ordningerne løbende.

Kontaktlærerfunktion

Skolerne skal stille kontaktlærere til rådighed for alle elever, der har behov for det. Evalueringen viser, at skolerne har forskellige modeller for kontaktlærerordningen, fra at alle lærere i princippet kan være kontaktlærere, til at enkelte lærere varetager funktionen. Mange skoler har opkvalificeret kontaktlærerne, fx gennem kurser om de svære samtaler eller i det som skolerne kalder gråzonesprog for bl.a. at styrke tosprogede elevers sproglige forudsætninger.

Undervisning og læring

Ud over tilbud om ekstra støtte til frafaldstruede elever er mange af skolerne begyndt at sætte særligt fokus på, hvordan lærerne kan udvikle deres undervisning, så den i sig selv er medvirkende til at fastholde frafaldstruede elever.

Det betyder, at nogle skoler satser på dobbeltlærerordninger og andre ordninger med støttepersoner, der deltager i undervisningen. Forskellige skoler fokuserer på at udvikle undervisningsformerne, arbejder med læringsstile, har værkstedsundervisning med opbrudte klasser og gør brug af principper som cooperative learning o.l.

Koordinering og opsamling på tværs

Alle skoler har mange forskellige indsatser på fastholdelsesområdet, og de justerer alle løbende dette arbejde for at sikre, at ressourcerne anvendes bedst muligt. Justeringerne sker bl.a. som opfølgning på handlingsplaner for øget gennemførelse.

Nogle skoler har ansat en overordnet fastholdelseskordinator, og på andre skoler er indsatserne samlet i en særskilt enhed med egen ledelse. Skolernes erfaringer peger på, at en samlet koordinering af indsatserne i højere grad gør det muligt at samle op på, hvad der virker efter hensigten, og hvordan det samlede fastholdelsesarbejde bliver tilrettelagt bedst muligt.

SAMLET KOORDINERING AF VEJLEDNING OG FASTHOLDELSE PÅ SOSU SJÆLLAND

SOSU Sjælland har oprettet en særskilt afdeling for vejledningen og skolens støttefunktioner, herunder mentorer, læsevejledere og andre støttepersoner. Afdelingen koordinerer skolens mange indsatser, der skal sikre, at eleverne ikke falder fra.

Ifølge skolen har det medført en professionalisering af vejledningen, at samarbejdet med fx praktikstederne om optagelse af elever er samlet ét sted, og at dette arbejde har en ensartet kvalitet.

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
F 35 55 10 11

E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud, skoler og uddannelser. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk.
Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser
– trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandler.

Sosu-skolernes anvendelse af midlerne fra trepartsaftalen til rekrutterings- og fastholdelsesindsatser
Slutevaluering
© 2012 Danmarks Evalueringsinstitut

Foto: Mette Bendixsen

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

ISBN: (www) 978-87-7958-667-3